

روز بین المللی مهاجران World Refugee Day

18 دسمبر 2023

به امید دور از خانه Hope Away from home

روز جهانی مهاجرین یک رویداد سالانه است که در 18 دسمبر برگزار میشود. این روز توسط یونسکو نامگذاری شده است.

مهاجرت عبارت است از جابه جایی مردم از مکانی به مکانی دیگر برای کار یا زنده گی. مردم معمولاً به دلیل دور شدن از شرایط یا عوامل نامساعد مانند فقر، کمبود غذا، بلایای طبیعی، جنگ، بیکاری و کمبود امنیت می باشد. دلیل دوم میتواند شرایط و عوامل مساعد جذب کننده مانند امکانات صحی بیشتر، تعلیم و تربیه بهتر، عایدات بیشتر و خانه و زنده گی بهتر در مقصد مهاجرت باشد. قدر مسلم آنست که مهاجران بنابر دلایل فوق وطن اصلی خود را ترک وبه دامن کشورهای امن پناه گزین میشوند، اما در برخی کشورها ترس از دیگری، وحشت از خارجی ها و نگرانی به خاطر امنیت حتی گرایشهای ناسیونالیستی شکل سیاسی به خود گرفته و میگیرد. در بعضی سیاست ها و پلا تفرمها مهاجرین را مسئول مشکلات کشور شان تصور میکنند و به بدبینی علیه مهاجرین و خارجیان متوسل شده و آنها دامن میزنند. به گفته پاپ فرانسیس رهبر کاتولیکهای جهان در دسمبر سال 2018 "نتیجه این سیاست ترویج بیگانه ستیزی و اعمال نژادپرستانه است" واقعیت آنست که مهاجرت هم به کشورهای مهاجر پذیر وهم به کشورهای فقیر مزایای و کاستی هایی خود را دارد.

کشورهای تولید کننده مهاجر به خاطر از دست دادن متخصصان به فرار مغزها مواجه میشود وهمچنان کشورهای غنی ومهاجر پذیر مانند کانادا که تولید نسل در آن سطح پایین قرار دارد موجودیت مهاجرین منحصراً نیروی کار ارزان یک غنیمت بزرگ برایشان محسوب میشود.

اما ... افغانستان و..مهاجرت

افغانستان دارای آب فراوان و خاک حاصلخیز است. این کشور منابع طبیعی وسیعی دارد و حاصلات زیرزمینی خوبی نیز در آن وجود دارد. روی این برهان وهمچنان نظر به رویداد های سیاسی اطراف آن از سالیان دور پناهنده گانی به این سرزمین رو آورده اند که میتوان بعد از انقلاب اکتوبر به مهاجرت امیر شاه عالم خان شاه بخارا و همراهان وی و قبل از آن یهودان یاد آورشد که با جامعه افغانستان مدغم شدند.

پس از تصرف ایالت‌های همجوار قوقند و خیوه از سوی قوای بلشویک، در جریان یک دهه، ده‌ها هزار ترک و فارسی‌زبان مسلمان و همچنین گروه بزرگی از یهودیان فارسی‌زبان بخارایی از امارت بخارا فرار کردند و به افغانستان مسکن گزین شدند.

سرا زیر شدن مهاجرین در افغانستان تا دهه 1930 در سال‌هایی که تصفیه سیاسی استالینی در آسیای میانه در جریان بود و سرحدات شوروی با افغانستان پیوست داشت ادامه داشت.

در سال‌های بعد از آن مهاجرین آسیای مرکزی افغانستان در بخش‌های مختلف زنده گی در این کشور مفید واقع شدند. آنها به عنوان مسئولان دولتی استخدام شدند. همچنین به خاطر این که از یکی از بزرگ‌ترین مراکز آموزش‌های اسلامی آمده بودند، در افغانستان مقام‌های مذهبی گرفتند. از دهه 1950 به بعد شمار زیادی از خوشنام‌ترین تاجران افغانستان از خانواده‌هایی به شمار می‌رفتند که در دهه 1920 آسیای مرکزی را ترک کرده بودند. این تاجران به خاطر وارد کردن کالاهای باکیفیت از اروپا و جاپان شهرت کسب کردند.

مثلاً، شرکت "ایشان نشنل" که با وسایل الکترونیک سروکار داشت، توسط تاجرانی از دره فرغانه ساخته شد. دره‌یی که حالا توسط سرحدات بین‌المللی تاجیکستان، قرقیزستان، ازبکستان و قزاقستان تقسیم شده است. این شرکت تا چندی قبل و شاید امروز هم در کابل و مزارشریف مغازه‌هایی داشته باشند. تاجران دیگری از همین گروه سگرت‌های مشهور و مارک‌دار وارد کردند. تولید قالین، یکی از عرصه‌های مهم دیگری است که مهاجران آسیای مرکزی افغانستان در آن نقش عمده پی داشتند. تا دهه 1960 تاجران معروف قالین از جمله آق مرادبای که از قوم ترکمن است و در تجارت قالین تا امروز در افغانستان شخص ناموری است، به تاسیس دستگاه‌های صنعت قره قل مصروف بودند. اما بعد رویداد های سیاسی شماری از تاجران مذکور دوباره افغانستان را به عزم اروپا ترک و به مهاجرت دوباره ناگزیر شدند.

در دهه هشتاد ایرانیان روشنفکر بعد از روی کار آمدن رژیم اخندی ایران طور موقت به افغانستان مهاجرت و از سوی دولت حمایت شدند و در این اواخر گفته میشود که شماری از پاکستانی ها به افغانستان هجرت نموده اند.

منابع:

- دانشنامه آزاد

- سازمان مهاجرت ملل متحد The UN Refugee Agency

- بخش تحلیلی و خبری BBC